

ХУЛОСАИ

комиссияи таъхисии шурои диссертатсионии 6D.KOA-061 дар назди Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав оид ба диссертатсияи Махсумзода Нигина Давлат дар мавзуи «Саҳми Абубакри Розӣ дар инкишофи илмҳои табиӣтшиносӣ ва риёзӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.7. Таърихи илм (таърих)

Дар асоси қарори Шурои диссертатсионии 6D.KOA-61 аз 15-уми апрели соли 2026 барои таъхиси аввалияи рисолаи диссертатсионии Махсумзода Нигина Давлат аъзоёни комиссияи таъхис дар ҳайати 3 нафар мутахассисони соҳаи рисолаи химояшаванда аз шахсони зерин интихоб карда шуданд:

1. Сатторов А.Э. – узви шуро, доктори илмҳои педагогӣ (13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таъхилот), профессор – раиси комиссия;

2. Ҳасанов Д.Р. – номзоди илмҳои таърих (07.00.10 – таърихи илму техника) – аъзои комиссия;

3. Баротов М.Ю. – номзоди илмҳои таърих (07.00.01 – таърихи ватанӣ) – аъзои комиссия.

Мавзуи диссертатсионии Махсумзода Н.Д. аҳамияти муҳимми илмӣ дошта, бо он асоснок мегардад, ки омӯзиши таърихи илмҳои риёзӣ ва табиатшиносӣ воситаи муҳимми қобилияти маърифатӣ ва эҷодии хонандагон дар чараёни фаҳмиши математика ва илмҳои табиӣтшиносӣ ба ҳисоб рафта, дар раванди ҷаҳонбинии илмии онҳо нақши муҳим мебозад.

Ҳадафи асосии таҳқиқоти мазкур омӯзиши осори табиӣтшиносии Абубакр Муҳаммад Закариёи Розӣ, муайян кардани нақш ва саҳми ӯ дар ташаккул ва инкишофи донишҳои химия ва физика дар асрҳои миёна, инчунин, ошкор намудани паҳлуҳои камомӯхта ва тамоман наомӯхтаи баъзе аз бахшҳои табиатшиносӣ дар таърихи илм ва техника мебошад.

Унвонҷӯ дар раванди таҳқиқот ба чунин нағзониҳои илмӣ ноил гардидааст:

- муайян кардани ҷанбаҳои осору афкори табиӣтшиносиву риёзии Абубакри Розӣ бо системаи муайяни илмӣ ва нақши он дар таърихи илм;

махсусан физика ва химия ва таъсири он дар осору афкори донишмандони баъдии асримиёнагии форс-тоҷик;

- муайян кардани мавқеи илмҳои табиӣтшиносӣ дар системаи илмию фалсафии Абубакри Розӣ ва дараҷаи омӯзишу зарурати он дар замони инкишофи босуръати техникую технологӣ;

- аҳамияти омӯзиши осори табиӣтшиносиву риёзии Абубакри Розӣ ва татбиқи он дар марҳалаҳои муайяни таърихи илм ва техника.

- мавзӯи мазкур аввалин маротиба дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бо рамзи 07.00.10.01 мавриди баррасӣ қарор гирифтааст.

Диссертатсия аз тарафи муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои ягонагии дохилӣ мебошад. Натиҷа ва нуктаҳои навини илмии барои химоя пешниҳодшуда саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳанд.

Мавзӯ ва мазмуни таҳқиқот бо шиносномаи ихтисоси 6.1.7. – Таърихи илм, ки аз рӯйи он ба шурои диссертатсионӣ мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои химоя дода шудааст, мувофиқ мебошад. Ҳамзамон таҳқиқот ба талаботи Феҳристи ихтисосҳое, ки аз рӯйи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дараҷаи илмӣ дода мешаванд, мувофиқат мекунад.

Комиссияи ташхисӣ таҳқиқоти диссертатсионии Махсумзода Нигина Давлатро ҳамачониба мавриди баррасӣ қарор дода, онро қори баитмомрасидаи илмӣ-тахассусӣ меҳисобад, ки аз ҷониби муаллиф мустақилона ва дар сатҳи баланд ба анҷом расидааст. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 20 интишороти муаллиф, аз ҷумла 9 мақола дар маҷаллаҳои илмии тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 11 мақола дар дигар нашрияҳо ба таъб расонида шудаанд. Дар интишорот натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳои таҳқиқот ва тавсияҳои муаллиф инъикоси худро ёфтаанд.

Мухтавои интишороти унвонҷӯ дар шакли маърузаҳо дар семинару ҷаласаҳои кафедраи математикаи умумӣ ва назариявии Донишгоҳи давлатии тижорати Тоҷикистон, дар конференсияҳои минтақавию вилоятӣ, ҷумҳурию байналмилалӣ дар шаҳрҳои Душанбе, Хуҷанд, Бохтар ва Кӯлоб баррасӣ гардидаанд.

Натиҷаҳои ҳосилшуда, ки дар хулосаҳои ҷамъбастии диссертатсия ифода ёфтаанд, натиҷаи таҳқиқотро тасдиқ менамоянд ва ҳаллу фасли доираи масъалаҳои онро собит месозанд.

Автореферат дар мутобиқат бо мантиқи таҳқиқот таҳия гардида, мухтавои асосии таҳқиқотро инъикос менамояд. Натиҷаҳои илмие, ки унвонҷӯ ба даст овардааст, ба ихтисоси 6.1.7. – Таърихи илм (таърих) мувофиқанд.

Дар таҳқиқоти диссертатсионии Махсумзода Нигина Давлат истифодаи мавод бидуни иқтибос ба муаллиф ё маъхаз мавҷуд набуда, ҳамаи сарчашмаҳои истифодашуда бо ишора ба муаллиф ё маъхаз тавассути иқтибос ба расмият дароварда шудаанд.

Дар рисолаи илмӣ ва дигар ҳуҷҷатҳои пешниҳоднамудаи Махсумзода Нигина Давлат маълумоти ғайрисиҳеҳ, аз ҷумла дар бораи корҳои аз тарафи унвонҷӯ ба ҷоп расонидашуда, мавҷуд намебошанд.

Автореферат мазмуну мухтавои диссертатсияро пурра инъикос менамояд.

Натиҷаҳои умумии экспертизаи комиссияи экспертӣ

Диссертатсияи Махсумзода Нигина Давлатро, ки дар мавзӯи «Саҳми Абубакри Розӣ дар инқишофи илмҳои табиӣтшиносӣ ва риёзӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.7.– таърихи (таърих), ки мутобиқи ихтисос ва соҳаи илмии шурои диссертатсионии 6D.KOA-61 омода гардидааст, ба ҳимоя қабул намудан мумкин аст.

Қарори комиссияи экспертӣ

Дар асоси банди 56 Низомномаи намунавӣ оид ба Шурои диссертатсионӣ (Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, таҳти №295, аз 25.06.2023), комиссияи экспертии шурои диссертатсионии 6D.KOA-61 қарор менамояд:

1. Мавзӯ ва мазмуни диссертатсияи Махсумзода Нигина Давлат дар мавзӯи «Саҳми Абубакри Розӣ дар инқишофи илмҳои табиӣтшиносӣ ва риёзӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.7. Таърихи илм (таърих) ва соҳаи илмии шурои

диссертатсионии 6D.KOA-61 назди Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» мувофиқ мебошад.

2. Дар диссертатсия нуктаҳои илмие ба ҳимоя пешниҳод шуданд, ки дар соҳаи таърихи математика навгонии илмӣ маҳсуб меёбанд. Натиҷаҳо, хулосаҳо ва тавсияҳои муаллиф паҳлуҳои назариявӣ ва амалии таърихи илму техникаро дар мисоли таърихи физика такмил медиҳанд ва барои омӯзиши таърихи физика дар осори донишмандони асримиёнагии форс-тоҷик муътамадона мусоидат менамоянд.

3. Тибқи ҳадафи таҳқиқоти диссертатсионӣ барои нахуст ба таври комил донишҳои табиатшиносӣ (физика ва химия) дар осори олими асримиёнагии форс-тоҷик Абубақр Муҳаммад Закариёи Розӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди баррасӣ қарор гирифтааст.

4. Шумора ва сифати мақолаҳои дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон банаҷррасидаи доғталаби дараҷаи илмӣ ба талаботи «Низомномаи Муассисаи давлатии «Комиссияи олии асттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон», «Низомномаи намунавӣ оид ба шурои диссертатсионӣ» ва меъёрҳои «Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ ва унвони илмӣ (дотсент, профессор)» пурра ҷавобгӯ мебошанд. Натиҷаҳо ва нуктаҳои илмие ба ҳимоя пешниҳодшуда саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро ифода менамоянд.

5. Дар диссертатсия тамоми адабиёти истифодашуда бо ишора ба муаллифон ва маъхазҳо тавассути иқтибосоварӣ, ба расмият дароварда шуда, пурра риоя шудааст.

Диссертатсияи Маҳсумзода Нигина Давлат дар мавзӯи «Саҳми Абубақри Розӣ дар инкишофи илмҳои табиӣётшиносӣ ва риёзӣ» барои дарёфти дараҷаи илмие номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.7. Таърихи илм (таърих), ба шурои диссертатсионии 6D.KOA-061 дар назди МДТ «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» амалкунанда барои ҳимоя пешниҳод карда шавад.

Муқарризони расмӣ аз рӯйи диссертатсия шахсони зерин таъйин карда шаванд:

- **Қурбонов Баҳром Раҳмонов**, доктори илмҳои таърих, профессор, муовини ректор оид ба таълими Донишкадаи илмҳои Тоҷикистон ба номи Имоми Аъзам - Абуханифа Нуъмон ибни Собит.

- **Раҳимзода Қурбоналӣ Назар**, номзоди илмҳои таърих, дотсенти кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва муқовимат бо коррупсияи Донишгоҳи давлатии Данғара.

Ба ҳайси муассисаи пешбари диссертатсия **Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ** таъин карда шавад.

Барои нашри эълон оид ба ҳимоя ва ҷойгир намудани диссертатсия ва автореферат дар сомонии Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.

Барои ҷопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис иҷозат дода шавад.

Раиси комиссия:

доктори илмҳои педагогӣ, профессор Сатторов А.Э.

Аъзоёни комиссия:

номзоди илмҳои таърих, дотсент Ҳасанов Д.Р.

номзоди илмҳои таърих Баротов М.Ю.

Имзоҳои А.Э. Сатторов, Д.Р. Ҳасанов ва

М.Б. Баротовро тасдиқ мекунам:

Сардори ШК ва КМ

МДТ ДДБ ба номи Носири Хусрав

Нажмидинов М.М.